

Číslo konania: S-PUSR-005291/2025

Číslo rozhodnutia: Z-PUSR-019659/2025

Miesto, dátum: Nitra, 15. 04. 2025

Vybavuje, kontakt: Mgr. Tatiana Danieličová, Tatiana.Danielicova@pamiatky.gov.sk

Krajský pamiatkový úrad Nitra, podľa § 9 ods. 5 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“) miestne príslušný orgán špecializovanej štátnej správy a podľa § 11 ods. 1 pamiatkového zákona vecne príslušný orgán špecializovanej štátnej správy na úseku ochrany pamiatkového fondu, podľa § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, vydáva toto

r o z h o d n u t i e

Krajský pamiatkový úrad Nitra (ďalej len „KPÚ Nitra“) po preskúmaní žiadosti o vydanie rozhodnutia predloženej 12. 02. 2025 v súlade s § 32 ods. 2 pamiatkového zákona Rímskokatolíckou cirkvou Farnosťou Santovka, Vrbická 328, 935 87 Santovka, IČO 34017178, ktorá je podľa výpisu z listu vlastníctva č. 50 vlastníkom stavby na pozemku parc. č. 57 v k. ú. Santovka, zapísanej v registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok Ústredného zoznamu pamiatkového fondu (ďalej len „ÚZPF“) pod číslom 1636/1 ako národná kultúrna pamiatka (ďalej len „NKP“) r. k. Nanebovzatia Panny Márie v Santovke, podľa § 32 ods. 4 pamiatkového zákona uvádza, že navrhovaný **zámer obnovy časti NKP r. k. Kostol Nanebovzatia Panny Márie v Santovke, v rozsahu:**

- **obnova fasád, strechy veže, krovu, stien a podlahy interiéru kostola,**

je z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom prípustný a pre prípravu a vykonanie tohto zámeru obnovy časti NKP podľa § 32 ods. 4 a § 33 ods. 4 pamiatkového zákona **určuje nasledovné podmienky:**

A. Pre prípravu obnovy kostola:

1. Zabezpečiť spracovanie podrobného **zamerania** kostola, v prípade, že ho nemá vlastník k dispozícii alebo keď existujúce zameranie nie je dostatočným podkladom pre realizáciu obnovy.
2. Bezodkladne zabezpečiť **monitoring výškových posunov metódou veľmi presnej nivelácie** osadením čapových značiek na charakteristické miesta po dobu jedného roka pre zistenie aktivity výškových deformácií kostola.
3. Bezodkladne zabezpečiť dôkladné **vyčistenie krovu** kostola a veže od nánosov holubích exkrementov, prachu a iných nečistôt.
4. Zabezpečiť vykonanie **reštaurátorského výskumu** súčastí NKP, ktorého predmetom budú všetky kamenné architektonické prvky exteriéru a interiéru kostola, povrchové úpravy exteriéru a výmaľba stien interiéru. Reštaurátorský výskum je možné rozdeliť aj do dvoch etáp na výskum exteriéru a interiéru v závislosti o plánovanej realizácie prác.
5. Zabezpečiť reštaurátora s príslušnou špecializáciou reštaurovania podľa § 33 ods. 7 pamiatkového zákona na vykonanie reštaurátorského výskumu uvedených súčastí kostola, aby:

- a) vyhotovil stratigrafiu omietkových a náterových vrstiev fasád, kamenných architektonických prvkov, figurálnej a dekoratívnej sochárskej výzdoby a stien a stropov interiéru,
 - b) vyhotovil petrografický rozbor kamenných súčastí architektúry,
 - c) preveril stav a materiálové zloženie omietkových a náterových úprav,
 - d) preveril stav kamenných prvkov vrátane figurálnej a dekoratívnej sochárskej výzdoby,
 - e) preveril existenciu primárnej podlahy pod súčasnou sekundárnou podlahou lode.
6. Po realizácii výskumu zabezpečiť, aby reštaurátor spracoval reštaurátorskú dokumentáciu - správu z reštaurátorského výskumu a návrh na reštaurovanie, ktorá bude obsahovať:
- a) vyhodnotenie rozsahu a stavu zachovania hmoty originálov (kamenných architektonických prvkov, figurálnej a dekoratívnej sochárskej výzdoby, povrchových úprav fasád, drevených interiérových vretenových schodísk a výmalby interiéru),
 - b) vyhodnotenie stratigrafie povrchových úprav s číselným označením a časovým zaradením ich vzniku a vyhodnotenie stavu jednotlivých vrstiev,
 - c) vyhodnotenie typu a rozsahu poškodení originálnych častí a hodnotných historických vrstiev povrchovej úpravy,
 - d) vyhodnotenie materiálového zloženia omietkových a náterových úprav,
 - e) vyhodnotenie primárnych povrchových úprav fasád, kamenných architektonických prvkov, figurálnej a dekoratívnej sochárskej výzdoby, prvkov a výmalby interiéru,
 - f) rozsah tvarových a materiálových doplnkov, ktoré je možné z hľadiska materiálového a výtvarného ponechať, a ktoré nahradiť novými,
 - g) technologický postup a materiály, ktoré budú použité pri reštaurovaní,
 - h) fotografickú časť dokumentujúcu priebeh a zistenia z reštaurátorského výskumu,
 - i) grafickú časť s lokalizáciou sond, vyznačením rozsahu zachovania originálov, sekundárnych zásahov, chýbajúcich častí s návrhom na obnovu a reštaurovanie, resp. návrh výtvarnej koncepcie podľa výsledkov výskumu a prezentácie architektonického výrazu z doby vzniku kostola a výskumom zistených povrchových úprav NKP.
7. Podmienky pre zabezpečenie vykonávania reštaurovania, reštaurátorského výskumu, spracovania a odovzdania reštaurátorskej dokumentácie:
- a) na vykonanie reštaurovania zabezpečiť oprávnenú osobu podľa § 33 ods. 7 pamiatkového zákona,
 - b) zabezpečiť, aby reštaurátor, ktorý vykoná požadovaný reštaurátorský výskum, spracoval na základe jeho výsledkov správu z reštaurátorského výskumu a návrh na reštaurovanie podľa § 5 vyhlášky Ministerstva kultúry SR č. 253/2010, ktorou sa vykonáva pamiatkový zákon v znení neskorších predpisov,
 - c) správu z reštaurátorského výskumu a návrh na reštaurovanie predložiť KPÚ Nitra spolu so žiadosťou o vydanie rozhodnutia a pre vykonávanie štátneho pamiatkového dohľadu,
 - d) zabezpečiť, aby zodpovedný reštaurátor v prípade, ak v priebehu reštaurovania dôjde k novým skutočnostiam alebo k odkrytiu nepredpokladaného nálezu, prerušil práce až do vydania rozhodnutia KPÚ Nitra, ktorý rozhodne o ďalšom postupe najneskôr do troch pracovných dní od prerušenia prác,
 - e) po skončení reštaurovania do 60 dní KPÚ Nitra odovzdať bezplatne jedno vyhotovenie dokumentácie vykonaných reštaurátorských prác,
 - f) začiatok reštaurátorského výskumu oznámiť KPÚ Nitra s 2-týždňovým predstihom.
8. Zabezpečiť odborníka v oblasti **sanácie zavlhnutých konštrukcií** historických stavieb, s preukázateľnými skúsenosťami a pozitívnymi referenciami v oblasti posudzovania a navrhovania odvlhčenia stavebných konštrukcií kultúrnych pamiatok, aby:
- a) vykonal prieskum zavlhnutej stavebnej konštrukcie pre určenie konkrétnych príčin zavlhnutia muriva so stanovením rozsahu vlhkosti murív,
 - b) vykonal revíziu existujúcej drenáže so štrkovým zásypom v spolupráci so statikom, nakoľko je možnou príčinou vzniku statických porúch (pre zrýchlené privádzanie objemu vody k základovej škáre a k zmene konzistencie základovej zeminy a tým k nerovnomernému sadaniu základov a vznikov statických porúch) a navrhol sanáciu zavlhnutej stavebnej

- konštrukcie, ktorá nebude sekundárne spôsobovať statické poruchy murovaných konštrukcií,
- c) spracoval návrh na eliminovanie zistených príčin zavlňania a stanovil spôsob sanácie zavlhnutej historickej stavebnej konštrukcie s dôrazom na zachovanie pamiatkových hodnôt NKP,
 - d) pri návrhu riešenia uprednostnil úpravu okolitého terénu pre plynulé odvedenie zrážkových vôd, resp. paropriepustné a hydroizolačné opatrenia pre sanáciu murovaných konštrukcií,
 - e) výsledky prieskumu, určenie konkrétnych príčin zavlňania, ako aj návrh na odstránenie nedostatkov, príčin zavlňania a návrh spôsobu sanácie zavlhnutých častí stavebnej konštrukcie spracoval v prípravnej dokumentácii obnovy NKP,
 - f) nenavrhovať a nerealizovať podrezávanie murovanej konštrukcie NKP.
9. Výsledky prieskumu, určenia konkrétnych príčin zavlňania, ako aj návrh na odstránenie nedostatkov, príčin zavlňania a návrh spôsobu sanácie zavlhnutých stavebných konštrukcií predložiť KPÚ Nitra, ako prípravnú dokumentáciu obnovy NKP spolu so žiadosťou o vydanie záväzného stanoviska o tejto prípravnej dokumentácii obnovy.
10. KPÚ Nitra na základe výsledkov posudku rozhodne o ďalšom postupe obnovy dotknutých murív NKP a prípadnej korekcii režimu odvádzania zrážkových vôd.
11. Zabezpečiť odborníka v oblasti **statiky historických stavieb**, s preukázateľnými skúsenosťami a pozitívnymi referenciami v oblasti statiky konštrukcií kultúrnych pamiatok, aby:
- a) na základe výsledkov monitoringu výškových posunov metódou veľmi presnej nivelácie a posudku spracovaného odborníkom na sanáciu zavlhnutých konštrukcií posúdil statický stav kostola a vypracoval prípravnú dokumentáciu s vyhodnotením príčin vzniku statických porúch a návrhom zabezpečenia staticky narušených konštrukcií s dôrazom na ochranu pamiatkových hodnôt kostola.
12. Zabezpečiť odborníka v oblasti **stavebno-technického** posudzovania stavieb, s preukázateľnými skúsenosťami a pozitívnymi referenciami v oblasti stavebno-technického stavu drevených konštrukcií kultúrnych pamiatok, aby:
- a) vyhodnotil aktuálny stav krovovej konštrukcie,
 - a) identifikoval poruchy krovu, určil ich príčiny,
 - b) detailne vymedzil rozsah a mieru poškodení krovu,
 - c) detailne určil rozsah prvkov krovu, ktoré je potrebné sanovať,
 - d) spracoval návrh sanácie krovu s dôrazom na zachovanie krovovej konštrukcie v čo najväčšom možnom rozsahu, pri poškodených častiach navrhovať obnovu tradičnými a zaužívanými tesárskymi metódami stabilizácie a obnovy (vyprotézovanie, spevnenie príložkami, preplátovanie, zosilnenie prvkov, resp. doplnením drevenými konštrukciami).
12. Výsledky prieskumu, určenia konkrétnych príčin porúch stavebných konštrukcií, ako aj návrh na odstránenie nedostatkov predložiť KPÚ Nitra, ako prípravnú dokumentáciu obnovy NKP spolu so žiadosťou o vydanie záväzného stanoviska o tejto prípravnej dokumentácii obnovy.
13. KPÚ Nitra na základe výsledkov posudku rozhodne o ďalšom postupe obnovy dotknutých staticky narušených častí NKP.

B. Pre strechu veže kostola:

- 1. Klampiarom so skúsenosťami s obnovou plechových krytín historických budov preveriť technický stav krytiny, správnosť falcovania a požadovaného presahu strechy veže pre riadne odvedenie zrážkovej vody a možnosť opravy.
- 2. Súčasnú novodobú krytinu je možné opraviť, doplniť vhodným materiálom s požadovaným presahom pre plynulé odvedenie zrážkových vôd alebo uskutočniť plošnú výmenu za novú krytinu z pozinkovaného, prípadne medeného plechu.
- 3. V prípade plošnej výmeny krytiny za novú plechovú krytinu realizovať krytinu ako šablónovú s tradičným ručným spájaním jednotlivých kusov stojatými a ležatými falcami. Vylúčiť tzv. „klik“ systém na spájanie plechov ako aj trapézový plech, nepoužívať plechy v pásoch menších širok ako 60 cm.

4. Práce realizovať tradičným spôsobom bez použitia silikónov s dôrazom na vyhotovenie detailov pre plynulé odvádzanie zrážkovej vody, zároveň dbať nato, aby nedochádzalo k spájaniu prvkov z rôznych kovov pre vylúčenie elektrolytickej korózie.
 5. Preveriť stav a materiálové riešenie vrcholového kríža s makovicou, vrátane nadstavca pod makovicou. Kríž s makovicou a nadstavcom zachovať a klampiarsky ošetriť. Prípadné poškodené časti opraviť v identickom materiáli. V prípade nenávratného poškodenia je možné nahradenie rozmerovou, materiálovou a konštrukčnou kópiou. Pri výbere materiálu dbať na to, aby použité materiály boli kompatibilné a nedochádzalo k elektrolytickej korózii kovov. Výber materiálu predložiť na odsúhlasenie KPÚ Nitra.
 6. Opravu a prípadnú kópiu kríža a makovice s nadstavcom realizovať odborným klampiarskym majstrom so skúsenosťami s obnovou obdobných prvkov. Pri realizácii opravy prípadne kópie dbať na detail vyhotovenia jednotlivých dekoratívnych súčastí prvkov. Vzorky jednotlivých dekoratívnych detailov kríža a makovice predložiť KPÚ Nitra na posúdenie a odsúhlasenie.
 7. Preveriť stav debnenia a prípadné nenávratne poškodené kusy nahradiť novými zhodnými v materiáli, tvare, rozmeroch, spôsobe uloženia a uchytenia.
 8. V prípade, že sa preukáže lokálne poškodenie drevenej konštrukcie veže a nutnosť obnovy zabezpečiť prípravnú dokumentáciu obnovy (viď. časť A. bod 10 predmetného rozhodnutia) Obnovu zveriť iba realizátorovi so skúsenosťami a pozitívnymi referenciami s obnovou obdobných druhov historických drevených konštrukcií.
 9. Spôsob obnovy (materiálové riešenie a technologický postup) poškodených častí korunnej rímsy veže bude určený v reštaurátorskej dokumentácii (viď. časť A. body 6. až 8. predmetného rozhodnutia) a v rozhodnutí KPÚ Nitra o reštaurátorskej dokumentácii.
- C. Pre interiérové drevené vežové schodiská, podesty a vretenové drevené interiérové schodiská:
1. Drevené, priame, rebríkové schodiská veže, drevené podesty v čo najväčšej možnej miere zachovať a nenahrádzať v celom rozsahu za nové.
 2. Preveriť rozsah poškodenia drevnej hmoty, zdravé drevené časti opätovne použiť a nenávratne poškodené časti nahradiť novými v tvare, materiáli, rozmeroch, spôsobe opracovania a polohách podľa súčasných. Drevnú hmotu ošetriť prípravkom proti drevokaznému hmyzu a hubám.
 3. Drevené vretenové interiérové schodiská zachovať v celom rozsahu, chýbajúce stupne doplniť. Preukázateľne nenávratne poškodené schodiskové stupne je možné nahradiť za nové v tvare, materiáli, rozmeroch, spôsobe opracovania a kotvenia. Drevnú hmotu ošetriť prípravkom proti drevokaznému hmyzu a hubám. Spôsob a rozsah obnovy, doplnkov a prípadnej výmeny schodiskových stupňov bude určený v reštaurátorskej dokumentácii a pričom bude potrebné rešpektovať podmienky rozhodnutia KPÚ Nitra o reštaurátorskej dokumentácii.
- D. Pre fasády kostola:
1. Technologický postup, materiálové riešenie a spôsob obnovy omietok a náterov fasád bude určený v reštaurátorskej dokumentácii, pričom bude potrebné rešpektovať podmienky rozhodnutia KPÚ Nitra o reštaurátorskej dokumentácii.
 2. Zachovať existujúce architektonické riešenie a slohový výraz fasád, nemeniť počet, polohu, tvar a rozmery pôvodných dverných a okenných otvorov.
 3. Kamenné architektonické prvky, sochársku a dekoratívnu výzdobu fasád reštaurovať, štukové prvky a plochy fasád obnoviť reštaurátorom alebo umelecko-remeselným spôsobom špecializovanou firmou na obnovu historických stavieb so skúsenosťami s obnovou historických fasád a rekonštrukcie historických omietok pod dohľadom reštaurátora.
 4. V prípade zavlhnutých povrchov fasád v polohe soklovej časti sa môžu použiť sanačné omietky na báze hydraulických vápien, prípadne s trasovými prímiesami a s plnivom, štruktúrou príbuzné s primárnymi omietkami identifikovanými reštaurátorským výskumom. Prípadný rozsah a materiálové riešenie použitia sanačných omietok zapracovať do požadovanej

prípravnej dokumentácie obnovy NKP sanácie zavlhnutých konštrukcií a predložiť na posúdenie KPÚ Nitra (viď. časť A. body 6. až 8. predmetného rozhodnutia).

E. Pre výmenu sekundárnych okien a dverí:

1. Nové drevené okná vyhotoviť ako drevené viactabuľkové s pravidelne členeným rastrom, príbuzné členeniu zachovaných dvoch kovových kazulových okien presvetľujúcich priestory s vretenovými schodiskami.
2. Pre nové okná vybrať typ kovania a ich mechanizmov podľa analógií historických kovaní. Výber dopĺňaných kovaní prerokovať s KPÚ Nitra, zamýšľané vzorky predložiť na odsúhlasenie.
3. Okná vyhotoviť tradičným stolárskym spôsobom.
4. Neuplatňovať eurohranolové profily s celoobvodovým kovaním.
5. V prípade uplatnenia izolačného dvojskla nesmie dôjsť k neprimeranému zhrubnutiu pohľadových proporcií konštrukcie okien.
6. Nové dvere hlavného a bočných vstupov na západnej fasáde a vstupe do sakristie kostola vyhotoviť podľa dverí doložených na historických fotografiách kostola (ako drevené s kombinovanou konštrukciou, zo strany interiéru zvlakovou konštrukciou a zo strany exteriéru rámovou konštrukciou so symetricky kosoštvorcovo usporiadanými doskami, zavesené na vnútorných dlhých kovaných pántoch).
7. Dvere hlavného vstupu vyhotoviť ako dvojkrídlové, plné, dnuotváravé, bočné dvere hlavnej fasády a dvere do sakristie vyhotoviť ako jednokrídlové, plné, dnu otváravé.
8. Na dverách uplatniť kovania tvarovo a materiálovo príbuzné historickým kovaniam (krabicové zámky, kľučky, madlá, dlhé kované pánty dverí, a pod.).
9. Novú výplň zvukových otvorov zvonového podlažia veže kostola v počte 4 ks vyhotoviť drevenú s horizontálnymi lamelami (v pevnom ráme, alebo ako otváracie jedno resp. dvojkrídlové) tradičným stolárskym spôsobom.
10. Povrchovú úpravu okien, dverí a výplne zvukových otvorov realizovať hnedým lazúrnym farebným náterom, vzorku odtieňa predložiť na odsúhlasenie KPÚ Nitra. Nátery realizovať ručne štetcom, nie nástrekom.
11. Na výrobu nových okien a dverí zabezpečiť dodávateľa prác s pozitívnymi skúsenosťami s výrobou kópií historických okien a dverí.
12. Detailný návrh nových okien, dverí a výplní zvukových otvorov - výrobný (stolársky) výkres predložiť KPÚ Nitra na odsúhlasenie.
13. Konkrétnu fyzickú vzorku jedného okna, dverí, výplní zvukových otvorov prípadne ich časti vrátane profilácií a zamýšľaných kovaní predložiť KPÚ Nitra na odsúhlasenie.
14. Pred začatím výroby okien, dverí a výplní zvukových otvorov a ich súčastí zvolať pracovné stretnutie a obhliadku s realizátorom prác, resp. zhotoviteľom za účasti KPÚ Nitra.

F. Pre obnovu omietok a náterov stien a stropov interiéru kostola:

1. Technologický postup, materiálové riešenie a spôsob obnovy omietok a náterov fasád bude určený v reštaurátorskej dokumentácii pričom bude potrebné rešpektovať podmienky rozhodnutia KPÚ Nitra o reštaurátorskej dokumentácii.
2. V prípade, ak sa nebude realizovať obnova pôvodnej výtvarnej koncepcie stien a stropov interiéru, je možné časti stien, ktoré sú v súčasnosti upravené jednofarebným náterom, pretrieť novým náterom v odtieni zistenom výskumom.
3. Vzorky náterov a farebné odtiene predložiť na odsúhlasenie KPÚ Nitra.

G. Pre podlahy interiéru kostola:

1. Existujúcu sekundárnu novodobú nášľapnej vrstvy podlahy (cementové dlaždice) v priestore lode kostola je možné ponechať.
2. V prípade výmeny nášľapnej vrstvy podlahy určiť špecifikáciu technologického postupu a materiálového riešenia, ako aj spôsob obnovy po preverení existencie primárnej nášľapnej

vrstvy podlahy pod súčasnou sekundárnou dlažbou v rámci požadovaného reštaurátorského výskumu (viď. časť A. body 6. až 8. predmetného rozhodnutia).

3. V prípade negatívneho výsledku (primárna nášľapná vrstva podlahy pod súčasnou sekundárnou nášľapnou vrstvou nebude zachovaná) novú nášľapnú vrstvu podlahy realizovať ako kamennú dlažbu zhodnú s dlažbou vo svätyni a diagonálnym spôsobom uloženia podľa dobových analógií barokových kamenných podláh. Novú dlažbu lode kostola uložiť do suchého lôžka v súčasnej výškovej úrovni podlahy.
4. Pred realizáciou uloženia kamennej dlažby lode kostola zabezpečiť vyhotovenie kladačského výkresu dlažby vrátane rezu skladby vrstiev podlahy, na základe ktorého bude realizované uloženie novej dlažby podlahy lode, kladačský výkres predložiť v priebehu realizácie obnovy KPÚ Nitra na odsúhlasenie.
5. Vzorku dlažby pred zakúpením predložiť KPÚ Nitra na odsúhlasenie, výber dlažby vopred prerokovať.

H. Pre rozvody inštalácií a súvisiace technické zariadenia:

1. Akékoľvek nové technické a technologické zariadenia, rozvody a inštalácie navrhovať iba v nevyhnutnom rozsahu.
2. Pre vedenia nových rozvodov inštalácií využiť prednostne pôvodné trasy, zasekávanie do omietok a muriva a iných pôvodných konštrukcií redukovať na minimum, pričom takýmto zásahom musí predchádzať reštaurátorský výskum (viď. časť A. body 6. až 8. predmetného rozhodnutia).
3. Vedenia nových rozvodov je možné viesť v podlahách, výlučne v tých, kde sa nezachovali pôvodné pamiatkovo hodnotné vrstvy.
4. Akékoľvek rozvody, resp. inštalácie navrhnuť tak, aby neboli vizuálne vnímateľné.
5. V prípade návrhu nových rozvodov, technických, resp. technologických zariadení resp. úprav existujúcich rozvodov, inštalácií, alebo technických, resp. technologických zariadení pripraviť jednotné a komplexné architektonické koncepčné a technické riešenie umiestnenia a riešenia všetkých predpokladaných technických a technologických zariadení. V priebehu spracovania návrh prerokovať s KPÚ Nitra.
6. Vykurovacie telesá (radiátory) v celom rozsahu lode odstrániť. V rámci obnovy uplatniť temperovanie kostola v podestách existujúcich kostolných lavíc (spodná drevená časť, na ktorej sú umiestnené jednotlivé sektory lavíc), prípadne podesty nahradiť novými. Zabezpečiť, aby stolár ošetril existujúce kostolné lavice.
7. Existujúce sekundárne novodobé osvetľovacie telesá v priestore lode kostola je možné odstrániť v plnom rozsahu a nahradiť novými. V lodi uplatniť centrálné visiace osvetľovacie telesá v neutrálnom výraze. V prípade prídavných osvetľovacích telies tieto umiestniť na hlavice pilastrov tak, aby boli čo najmenej vnímateľné, výber sústrediť na jednoduchý, subtílny tvar minimálnych rozmerov bielej farby. Pre osvetlenie použiť teplé svetlo, vykonať osvetľovacie skúšky a ku skúškam osvetlenia prizvať KPÚ Nitra na odsúhlasenie.
8. Spresnenie umiestnenia a výber osvetľovacích telies pred zakúpením prerokovať s KPÚ Nitra a predložiť na odsúhlasenie.
9. V prípade výmeny reproduktorov pre ozvučenie tieto inštalovať v polohách plôch stien v styku pilastra so stenou, nie na pilastroch, výber sústrediť na jednoduchý, subtílny tvar minimálnych rozmerov bielej farby. Výber telies reproduktorov pred zakúpením prerokovať s KPÚ Nitra a predložiť na odsúhlasenie.

I. Pre prípravnú dokumentáciu:

1. V každej prípravnej dokumentácii obnovy kostola zohľadniť príslušné podmienky stanovené v predmetnom rozhodnutí.
2. KPÚ Nitra predložiť spolu so žiadosťou o vydanie záväzného stanoviska nasledovné dokumentácie:
 - a) detailné zameranie kostola,

- b) posudok vlhkostných pomerov stavby s návrhom sanácie zavlhnutých častí stavebnej konštrukcie,
 - c) statický posudok s návrhom statického zabezpečenia po vyhodnotení monitoringu výškových posunov metódou veľmi presnej nivelácie a posudku vlhkostných pomerov kostola,
 - d) stavebnotechnický posudok krovu kostola,
 - e) detailný návrh nových výplní okenných, dverných otvorov a zvukových otvorov ako výrobný (stolársky) výkres.
3. Všetky spracované prípravné dokumentácie obnovy NKP predložiť KPÚ Nitra spolu so žiadosťou o vydanie záväzného stanoviska.
4. KPÚ Nitra vydá osobitné záväzné stanovisko o každej prípravnej dokumentácii obnovy NKP.
- J. Pre oboznámenie so znením predmetného rozhodnutia:
1. Kópiu tohto rozhodnutia odovzdať reštaurátorovi, ktorý bude vykonávať výskum a spracuje reštaurátorskú dokumentáciu, autorom prípravných dokumentácií a realizátorom obnovy a to ešte pred uzatvorením zmluvy alebo dohody, na základe ktorej práce vykonajú.
- K. Pre oznámenie začiatku a predpokladaného konca obnovy:
1. Pred začatím obnovy písomne oznámiť KPÚ Nitra začiatok prác na obnove NKP v rozsahu zámeru uvedeného vo výroku tohto rozhodnutia a predpokladaný koniec predmetnej obnovy.
- L. Pre realizáciu prác obnovy kostola:
1. Práce pri realizácii obnovy vykonávať tak, aby sa NKP neohrozila, nepoškodila alebo nezničila.
2. Realizáciu obnovy zveriť výlučne právnickým alebo fyzickým osobám so skúsenosťami a pozitívnymi referenciami ohľadne obnovy historických stavieb.
3. Zabezpečiť pravidelné zvolávanie kontrolných dní realizátorom prác na obnove za účasti KPÚ Nitra, ktorý v rámci kontrolných dní bude vykonávať aj štátny pamiatkový dohľad.
4. Reštaurátorské práce na obnove sa môžu začať až po vydaní rozhodnutia KPÚ Nitra o požadovanej reštaurátorskej dokumentácii v stupni správy z reštaurátorského výskumu a návrhu na reštaurovanie.
5. Realizačné práce na obnove sa môžu začať až po vydaní súhlasných záväzných stanovísk KPÚ Nitra o požadovaných prípravných dokumentáciách obnovy.
6. Ak v priebehu realizačných prác dôjde k odkrytiu nepredpokladaného nález, ten, kto práce vykonáva, je povinný až do vydania rozhodnutia krajského pamiatkového úradu zastaviť tie práce, ktoré ohrozujú nález alebo nálezovú situáciu. Krajský pamiatkový úrad rozhodne o ďalšom postupe najneskôr do troch pracovných dní od oznámenia nález.
- M. Pre odovzdanie dokumentácie skutočne vykonanej obnovy:
1. Jedno vyhotovenie kompletnej dokumentácie skutočne vykonanej obnovy nad rámec reštaurovania podľa tohto rozhodnutia odovzdať bezplatne najneskôr do 15 dní od skončenia prác KPÚ Nitra.

Toto rozhodnutie sa vzťahuje iba k zámeru obnovy časti NKP r. k. Kostol sv. Nanebovzatia Panny Márie v Santovke v rozsahu vymedzenom vo výrokovej časti a **nenahrádza** rozhodnutie alebo záväzné stanovisko KPÚ Nitra k iným zámerom alebo prácam na predmetnej NKP, resp. jej časti.

Toto rozhodnutie nenahrádza záväzné stanovisko KPÚ Nitra o prípravnej a o projektovej dokumentácii obnovy predmetnej NKP alebo jej časti.

Toto rozhodnutie nenahrádza rozhodnutia, povolenia alebo vyjadrenia vyžadované podľa osobitných právnych predpisov.

Podľa § 44a pamiatkového zákona toto rozhodnutie stratí platnosť po uplynutí troch rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti, ak v tejto lehote nebude vykonaný úkon, na ktorý sa vzťahuje.

Odôvodnenie:

Podkladom pre rozhodnutie KPÚ Nitra bola žiadosť Rímskokatolíckej cirkvi Farnosti Santovka, Vrbická 328, 935 87 Santovka, IČO 34017178, ktorej súčasťou bol zámer obnovy časti NKP r. k. Kostol Nanebovzatia Panny Márie v Santovke; výpis z listu vlastníctva č. 50; kópia z katastrálnej mapy na parc. č. 57 v k. ú. Santovka; aktualizálny list NKP kostol v Santovke, sprac.: Mgr. Marián Piatrov, archeológia: Mgr. Peter Bisták, 09/2008; stanovisko statika „Stav nosných konštrukcií NKP Rímskokatolíckeho kostola Nanebovzatia panny Márie“ sprac.: Ing. Vladimír Kohút, autorizovaný stavebný inžinier SKSI, 31.3.2025; Metodika princípov rozhodovania Pamiatkového úradu SR vo veciach stavebnotechnického /alebo reštaurátorského/ zásahu, časť 7., Stavebná časť – typologické druhy, Sakrálna architektúra, sprac.: Beata Polomová, Elena Sabadošová.

Kostol r. k. Nanebovzatia Panny Márie, nachádzajúci sa na parc. č. 57 v k. ú. Santovka, je z dôvodu ochrany vyhlásený za NKP, pretože disponuje pamiatkovými hodnotami, najmä významnými historickými, architektonickými, umelecko-remeselnými a výtvarnými hodnotami. V registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok ÚZPF je zapísaný pod číslom 1636/1 ako NKP r. k. Kostol Nanebovzatia Panny Márie v Santovke.

Podľa § 32 ods. 1 pamiatkového zákona, obnova NKP je súbor špecializovaných umelecko-remeselných a iných odborných činností, ktorými sa vykonáva údržba, konzervovanie, oprava, adaptácia alebo rekonštrukcia NKP alebo jej časti s cieľom zachovať jej pamiatkové hodnoty. Obnovou na účely pamiatkového zákona sa rozumejú aj činnosti, ktoré nepodliehajú ohláseniu ani povoleniu podľa osobitného predpisu.

Krajský pamiatkový úrad, v zmysle § 32 ods. 4 pamiatkového zákona, v rozhodnutí o zámere obnovy uvedie, či navrhovaný zámer je z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom prípustný a určí podmienky, za ktorých možno predpokladaný zámer pripravovať a vykonávať tak, aby sa NKP neohrozila, nepoškodila alebo nezničila, najmä či tieto práce možno pripravovať iba na základe výskumov, inej prípravnej dokumentácie a projektovej dokumentácie a zároveň uloží vlastníčkovi NKP povinnosť oznámiť krajskému pamiatkovému úradu vopred začiatok obnovy a predpokladaný koniec obnovy.

Druh reštaurátorskej dokumentácie, rozsah reštaurátorských výskumov, druh, rozsah a podmienky vykonávania reštaurátorských prác v zmysle § 33 ods. 4 pamiatkového zákona určí krajský pamiatkový úrad v rozhodnutí o zámere na reštaurovanie v prípade nehnuteľnej NKP najneskôr v rozhodnutí o prípravnej dokumentácii obnovy NKP.

Povinnosť zodpovedného reštaurátora prerušiť práce až do vydania rozhodnutia krajského pamiatkového úradu, ak v priebehu reštaurovania dôjde k novým skutočnostiam alebo k odkrytiu nepredpokladaného nálezu, určuje § 33 ods. 9 pamiatkového zákona.

KPÚ Nitra pri určovaní podmienok výrokovej časti tohto rozhodnutia vzal do úvahy nutnosť zachovania pamiatkových hodnôt NKP r. k. Kostol r. k. Nanebovzatia Panny Márie v Santovke, súčasnú úroveň poznatkov o kostole, aktuálnu podobu a stav NKP, špecifikáciu predpokladaných zmien so svojím vplyvom na predmetnú pamiatku, záujem vlastníka na zlepšení stavebnotechnického stavu a estetického výrazu kostola, špecifikáciu predpokladaných zmien, ako aj rozsah predpokladaných prác.

Predmetom pamiatkovej ochrany je celá jednotná baroková slohovosť hmoty stavby vrátane figurálnej sochárskej výzdoby v nikách hlavnej fasády, okrem novodobých doplnkov a omietkových vrstiev z druhej pol. 20. storočia (novodobé výplne otvorov, podlahy, svietidlá, povrchové úpravy).

Barokový Kostol Nanebovzatia P. Márie, bol postavený v roku 1755. Súčasne so stavbou kostola bol postavený aj terajší hlavný oltár s obrazom Nanebovzatia P. Márie. Bočný oltár sv. Alžbety a oltár sv.

Antona Paduánskeho je z 2. polovice 18. storočia. Z rovnakého obdobia sú aj cancelly (kamenné zábradlie) oddeľujúce svätyňu od lode, kazateľnica a kľakátko. V 90. rokoch 20. storočia sa v rámci obnovy kostola konala rekonštrukcia sakristie, zhotovenie nových vchodových dverí, odvodnenie stavby a výmena odkvapových rúr. V tomto období sa vymieňala aj strešná krytina za novú. Neskôr boli vymenené aj výplne okenných a dverných otvorov.

Jednoloďový kostol na pozdĺžnom pôdoryse so západnou vstavanou vežou, segmentovou svätyňou zo severnej strany s pristavanou sakristiou z južnej oratórium na západe. Veža je zastrešená osembokou helmicou pokrytá plechom, loď a svätyňa, sedlovou strechou pokrytou novou škridľovou krytinou. Veža a empora sú sprístupnené postrannými barokovými dubovými vretenovitými schodiskami. Temperovanie zabezpečené postrannými rebrovými radiátormi.

Súčasťou nositeľov pamiatkových hodnôt kultúrnej pamiatky sú aj historické povrchové úpravy, pretože vypovedajú o historicky uplatňovaných úpravách, farebnostiach a ich kombináciách, a sú dôležitými informáciami pre poznanie a vytvorenie predstavy o skutočnej a pravdivej komplexnej podobe a výraze historických objektov.

Zámer obnovy NKP kostola v Santovke v rozsahu vymedzenom vo výrokovej časti rozhodnutia je z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom prípustný, ak budú pri prípravných a realizačných prácach zohľadnené podmienky výrokovej časti tohto rozhodnutia. Podmienky predmetného rozhodnutia sú určené tak, aby vytvorili predpoklady pre zachovanie pamiatkových hodnôt NKP r. k. Kostola Nanebovzatia Panny Márie v Santovke v rámci prípravy a realizácie jeho obnovy.

Vzhľadom na rozsah plánovaného zámeru obnovy je požadované vyhotovenie zamerania v prípade, že ho vlastník nemá k dispozícii, nakoľko zameranie je základným východiskovým podkladom, ktorý bude slúžiť pre spracovanie ďalších požadovaných prípravných, výskumných dokumentácií a projektovej dokumentácie.

Reštaurátorský výskum je potrebné vykonať z dôvodu odborného získania poznatkov o stave zachovania historických, pamiatkovo-hodnotných vrstiev omietok a náterov fasád a ich súčastí, ktorými sú historické, pamiatkovo hodnotné omietky a nátery, figurálna a dekoratívna výmalba, kamenné prvky, sochárska výzdoba, vrátane dubových barokových vretenových schodísk. Návrh na reštaurovanie je požadovaný z dôvodu určenia technologického procesu a materiálového riešenia pre obnovu a reštaurovanie tak, aby všetky pamiatkovo hodnotné vrstvy a prvky zostali zachované a nedošlo pri obnove k ich poškodeniu, znehodnoteniu alebo zničeniu. Zároveň, aby všetky nové doplnky boli kompatibilné s historickými, a aby realizácia obnovy spĺňala požadovanú odbornú kvalitatívnu úroveň v spôsobe vyhotovenia jednotlivých prvkov a detailov. O procese predchádzajúcich obnov kostola nemáme k dispozícii žiadne archívne podklady, ktoré by špecifikovali stav a rozsah zachovania starších omietkových vrstiev, preto možno predpokladať plošnejší stav zachovania pamiatkovo hodnotných vrstiev. Kostol disponuje významnými pamiatkovými hodnotami a vyžaduje si vykonanie reštaurátorského výskumu v požadovanom rozsahu a realizáciu prác na obnove reštaurátorom, pričom prípadný rozsah umelecko-remeselných prác pod dohľadom reštaurátora bude určený v rozhodnutí o správe z reštaurátorského výskumu a návrhu na reštaurovanie.

Podmienky pre strechu a krov veže kostola sú určené s cieľom maximálneho zachovania ich technických a historických pamiatkových hodnôt pri obnove v súlade s § 32 ods. 1 pamiatkového zákona. V súčasnosti nie je dostatočne preukázaný aktuálny a detailný stav všetkých konštrukčných prvkov krovu kostola zo stavebno-technického stavu, resp. statického hľadiska. Z tohto dôvodu, je potrebné zabezpečiť stavebno-technické posúdenie statikom pre preverenie stavebno-technického stavu, prípadne spracovanie statického posudku krovu, ktorý by mal obsahovať predovšetkým identifikáciu porúch, určenie ich príčin, vymedzenie rozsahu a miery poškodenia konštrukcií. Na základe požadovaného detailného zamerania krovu bude možné vyhotoviť ich výkresovú dokumentáciu, ktoré bude zároveň tvoriť podklad na obnovu a doplnenie deštruovaných alebo výmenu výrazne poškodených prvkov krovu tak, aby konštrukčné, tvarové a materiálové riešenie

obnovovaných častí krovu bolo totožné s existujúcimi pamiatkovo hodnotným krovom kostola. Zameraním budú zároveň preukázané dimenzie jednotlivých prvkov konštrukcií krovovej konštrukcie. Historické krovy, ako základné nosné konštrukcie strechy, sú nositeľmi významných pamiatkových hodnôt, predovšetkým ide o hodnoty remeselné a technické, v istých prípadoch doplnenú o hodnotu umelecko-remeselnú. Sanácia krovov pamiatkovo chránených objektov preto musí byť navrhnutá a zrealizovaná čo najcitlivejšie, so snahou o zachovanie čo najväčšieho podielu autentického materiálu. Nahrádzanie jednotlivých prvkov krovu by malo byť z uvedených dôvodov realizované iba v rozsahu deštrukcií a výrazných poškodení, ktoré musia byť detailne diagnostikované, kvantifikované a adekvátne zdokumentované v dokumentáciách posudkov, resp. v návrhu sanácie krovov vychádzajúc s uvedeného princípu maximálneho zachovania pamiatkových hodnôt NKP. V rámci obnovy (opravy) je prioritou minimálny zásah do zachovaného krovu, zachovanie pôvodného konštrukčného systému, bez jeho rozoberania, maximálne zachovanie jestvujúcich prvkov a autentické riešenie (vzhľadom a realizáciou blízke pôvodnému). Pri lokálnych opravách, ako aj pri výmenách väčších prvkov krovu, je potrebné uprednostniť tradičnú tesársku prácu, pred „strojovo“ upravenými kusmi pilami, hoblíkmi. Dôležité je presné napasovanie nových vložiek, protéz s pôvodným prvkom. Okrem kvalitnej remeselnej práce je dôležitý aj celkový zrakový vnem na konštrukciu, preto opravu a výrobu konštrukčných krovových prvkov na NKP kostol modernými drevoobrábacími strojmi je potrebné celkom vylúčiť. Stavebná firma, ktorá realizuje obnovu strechy s historickým tesaným krovom má mať skúsenosti s takouto špecializovanou obnovou.

Predmetom pamiatkovej ochrany veže kostola je medená strešná krytina, ktorá je vo vyhovujúcom stave a preto k jej obnove je potrebné pristupovať, po odbornom vyhodnotení klampiarom, formou lokálnych opráv prípadne výmen nenávratne poškodených častí. Súčasťou veže je aj kríž disponujúci pamiatkovými hodnotami a preto si vyžaduje odborné, prípadne umelecko-remeselné ošetrenie a obnovu.

Podmienky pre murované konštrukcie kostola sú určené s cieľom maximálneho zachovania ich pamiatkových hodnôt pri obnove v súlade s § 32 ods. 1 pamiatkového zákona. V súčasnosti nie je dostatočne preukázaný aktuálny stav murovaných konštrukcií kostola z hľadiska vlhkostných pomerov stavby a statiky. Pre súčasný narušený stavebno-technický stav omietok a prasklín v murivách a klenbách a stanoviska statika KPÚ Nitra požaduje pred začiatkom obnovy bezodkladný monitoring veľmi presnej nivelácie a zároveň spracovanie posudku preverení stavu vlhkostných pomerov kostola vrátane revízie, v minulosti realizovaného odvodňovacieho štrkového obsypu kostola, ktorý môže byť príčinou vzniku statických porúch kostola. Posudok vlhkostných pomerov stavby bude predstavovať objektívnu prípravnú dokumentáciu obnovy, navrhujúcu rozsah a spôsob realizácie obnovy pamiatkovo hodnotných murovaných konštrukcií kostola. V rámci prípravy sanácie je potrebné odborne posúdiť príčiny pretrvávajúceho zavlhčenia a následne ich komplexne vyhodnotiť a zvoliť vhodný spôsob sanácie muriva a omietok. Opatrenia na zníženie vlhkosti sú nevyhnutným krokom pre zabezpečenie vyhovujúceho stavebno-technického stavu NKP a následnej obnovy omietok. Sanačné opatrenia však nesmú ohroziť, poškodiť alebo zničiť konštrukcie a prvky NKP, ktoré sú nositeľmi pamiatkových hodnôt. Aplikáciou podrezania murív by v dlhodobom horizonte mohlo dôjsť aj k degradácii samotných základových murív kostola situovaných pod úrovňou podrezania a zároveň dôjsť k určitým poškodeniam a deštrukcii pamiatkovo hodnotných stavebných konštrukcií NKP kostol. Z týchto dôvodov KPÚ Nitra nesúhlasí s podrezávaním budovy. Ročný monitoring veľmi presnej nivelácie ako aj výsledky revízie existujúceho drenážneho systému budú podkladom pre statika, ktorý vypracuje návrh statického zabezpečenia ako prípravnej dokumentácie obnovy.

Podmienky tohto rozhodnutia pre nové výplne okenných a dverných otvorov kostola sú určené s cieľom zameraným na regeneráciu zaniknutých častí, pôvodne koncepčného barokového architektonického diela. Pre jednotlivé slohové a štýlové obdobia sú okná a dvere charakteristickým a typickým prvkom architektúry a významne sa podieľajú na jeho architektonickom výraze.

Povinnosť predložiť pred začatím obnovy NKP krajskému pamiatkovému úradu prípravnú a projektovú dokumentáciu obnovy, o ktorej následne krajský pamiatkový úrad vydá osobitné záväzné stanovisko, stanovuje § 32 ods. 10 pamiatkového zákona.

Sekundárna nášľapná vrstva podlahy v lodi kostola, nie je predmetom pamiatkovej ochrany, je v dobrom stave a kondícii, nevykazuje žiadne zásadné poškodenia a z pamiatkového hľadiska je prípustné jej zachovanie, ako aj nahradenie novou v zmysle uvedených podmienok. Požadované vypracovanie kladačského výkresu novej dlažby vrátane skladby vrstiev podlahy v lodi kostola je potrebné, aby bola zabezpečená realizácia novej dlažby v súlade s prezentáciou pamiatkových hodnôt interiéru kostola.

Technické zariadenia musia byť na NKP umiestňované s ohľadom na architektonický výraz a pamiatkové hodnoty objektu tak, aby svojím výrazom a rozmermi nevlplyvali negatívne na prezentáciu pamiatkových hodnôt NKP. Osadenie technických zariadení v rámci interiéru NKP, prípadne na fasádach, by negatívne vplývalo na ochranu a prezentáciu ich pamiatkových hodnôt, preto je potrebné umiestňovanie takýchto zariadení minimalizovať, resp. v prípade nevyhnutnej potreby ich umiestňovať citlivo v polohách, ktoré sú vizuálne najmenej vnímateľné. Z týchto dôvodov KPÚ Nitra pri svojom rozhodovaní zohľadnil existujúci stav technických zariadení a ich rozvodov, resp. požiadavky ohľadne zabezpečenia primárneho funkčného využitia kostola ako sakrálneho objektu. Výber nových svietidiel je potrebné realizovať tak, aby boli v súlade s pamiatkovými hodnotami barokového interiéru kostola a nepôsobili negatívne na ich prezentáciu.

KPÚ Nitra požaduje predloženie fyzických vzoriek jednotlivých farebných a materiálových riešení, prvkov a pod., a to ešte pred realizáciou a zakúpením z dôvodu preverenia zohľadnenia podmienok stanovených v rozhodnutí pri výbere farebností, materiálov a prvkov a prípadnej možnosti ich korekcie.

Povinnosť vlastníka predložiť pred začatím obnovy NKP krajskému pamiatkovému úradu prípravnú dokumentáciu, o ktorej následne krajský pamiatkový úrad vydá osobitné záväzné stanovisko, stanovuje § 32 ods. 10 pamiatkového zákona.

V záujme zlepšenia informovanosti o podmienkach tohto rozhodnutia a z dôvodu predídienia prípadným nedorozumeniam KPÚ Nitra požaduje, aby bol so znením predmetného rozhodnutia oboznámený reštaurátor, autori prípravných dokumentácií obnovy a realizátori obnovy a to ešte pred uzatvorením zmluvy alebo dohody, na základe ktorej práce vykonajú.

Podľa § 32 ods. 15 pamiatkového zákona je vlastník povinný jedno vyhotovenie kompletnej dokumentácie skutočne vykonanej obnovy odovzdať bezplatne najneskôr do 15 dní od skončenia prác krajskému pamiatkovému úradu.

Rozhodnutie bolo vydané v zmysle pamiatkového zákona a zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na vyššie uvedené správny orgán rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie podľa § 53 a § 54 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia. Odvolanie sa podáva na správnom orgáne, ktorý rozhodnutie vydal, t. j. na Krajskom pamiatkovom úrade Nitra, Námestie Jána Pavla II. 8, 949 01 Nitra.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.

Ing. arch. Rudolf Viršík, PhD.
riaditeľ
Krajského pamiatkového úradu Nitra

Doručuje sa

Rímskokatolícka cirkev Farnosť Santovka, Vrbická 328, 935 87 Santovka, IČO 34017178